

Bomenbeleidsplan gemeente Veere

April 2019

Met voorgestelde wijzigingen commissie RO 17 juni 2019

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	7
Doelstelling.....	7
HOOFDSTUK 2 ACHTERGRONDEN.....	9
Plangebied.....	9
Geologie	9
Wetgeving	10
Wet natuurbescherming (Boswet)	10
De Wet natuurbescherming.....	10
Provinciaal beleid	11
Het Natuurnetwerk Zeeland.....	11
Lokaal beleid.....	12
Structuurvisie gemeente Veere 2025.....	12
Groenstructuurplan.....	13
Landschapsvisie	13
Aanlegvergunning/bestemmingsplan	13
Omgevingsvergunning en APV	13
Molenbiotoop.....	13
HOOFDSTUK 3 WAARDEN VAN BOMEN.....	14
Historie	14
Leefbaarheid.....	14
Ecologie en biodiversiteit	14
Klimaat.....	14
Economische waarde	15
HOOFDSTUK 4 WAARDEVOLLE BOMEN	16
Bestemmingsplan	16
Omgevingswet.....	17
Groenstructuren.....	17
HOOFDSTUK 5 BEHOUD BOMEN.....	18
Vergunning?	18
Particulier	18
Overheden.....	18
Noodkap	19
Aanvragen tot kap	19
Overlast	19
Zonnepanelen.....	19

Molenbiotoop.....	20
HOOFDSTUK 6 HERPLANT- OF COMPENSATIEPLICHT	21
HOOFDSTUK 7 ALTERNATIEVEN VOOR KAP	23
Kandelaberen en knotten.....	23
Verplanten van bomen.....	23
HOOFDSTUK 8 HANDHAVING.....	24
HOOFDSTUK 9 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN.....	26
Bestaande bomen	26
Initiatief	26
Ontwerp	26
Vorbereiding.....	26
Uitvoering.....	27
Boom Effect Analyse.....	27
Boombescherming op bouwlocaties	27
HOOFDSTUK 10 AANPLANT VAN BOMEN	29
Voorwaarden voor de plantplaats.....	31
HOOFDSTUK 11 BEHEER EN ONDERHOUD.....	32
Onderhoud	32
Zorgplicht.....	32
Eindbeeld.....	33
Snoeien	33
Werken bij bomen.....	34
Nazorg	34
HOOFDSTUK 12 ZIEKTEN EN PLAGEN.....	35
Iepen ziekte	35
Essentaksterfte.....	35
bestrijding.....	36
risico	36
Eikenprocessierups.....	36
bestrijding.....	37
Kastanjabloedingsziekte.....	37
mogelijke gevolgen.....	37
bestrijding.....	37
Kastanjemineermot.....	37
mogelijke gevolgen.....	37
bestrijding.....	37

Massaria	38
mogelijke gevolgen.....	38
bestrijding.....	38
Luizen	38
bestrijding.....	38
Overige schimmels en aantastingen	38
HOOFDSTUK 13 COMMUNICATIE OVER BEHEER & ONDERHOUD.....	40
HOOFDSTUK 14 SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN	41

1 INLEIDING

De waarde van bomen en groen in het algemeen wordt steeds duidelijker. De mens leeft prettiger, gezonder en langer in een groene omgeving. Sla de krant open en klimaat, hittestress, droogte en piekbuien bepalen de koppen. Het vergroten van de biodiversiteit is noodzakelijk in de strijd tegen plantenziektes, plagen en de terugloop van leefbaarheid.

Binnen de 13 kernen in de gemeente Veere staan ongeveer 12.000 bomen die door de gemeente beheerd worden. Het aantal bomen op particulier terrein is niet bekend. Het buitengebied wordt beheerd door het Waterschap, Staatsbosbeheer, het Zeeuwse Landschap en talloze andere particuliere eigenaren.

Bomen bepalen het beeld. Van grote afstand zijn monumentale populieren rijen te zien. Een groep bomen op een plein bepalen de sfeer. Bomen in de woonwijken geven beschutting en koelte. Wandelen onder een lindelaan, zitten onder een kastanje, deze reuzen zijn onderdeel van ons leven. Als gemeente zijn we ons bewust van dit kapitaal, een kapitaal wat we willen behouden en uitbouwen.

Doelstelling

Met dit bomenbeleidsplan geeft de gemeente Veere kaders aan het omgaan met bomen. Het gaat dan vooral om bomen binnen de bebouwde kom maar er wordt ook een visie gegeven op bomen in het buitengebied en op particulier terrein. Het doel is om het bomenbestand duurzaam in stand te houden en te versterken. Duurzaam wil in dit geval zeggen toekomstgericht en met oog voor de omgeving, het klimaat en de biodiversiteit.

Als eigenaar en beheerder heeft de gemeente de verplichting haar bomen goed te beheren. Het instant houden van een kwalitatief goed bomenbestand is daarbij noodzakelijk.

Het wel of niet kappen van bomen kan aan de hand van dit bomenbeleidsplan getoetst worden. We leggen belangrijke structuren vast en bepalen wat onze monumentale bomen zijn. We passen het vergunningstelsel aan: we dereguleren waar het kan en reguleren waar het moet.

Het bomenbeleidsplan wordt gebruikt als toets voor besluiten die betrekking hebben op de openbare ruimte zoals het gemeentelijk rioleringsplan, bestemmingsplannen, beleidsvisies etc. Verder worden ruimtelijke ontwikkelingen zoals herinrichtingen, nieuwe woonwijken, renovaties of projectontwikkelingen getoetst aan dit beleid. Hierbij is het van belang dat alle afdelingen die daarmee te maken hebben op de hoogte zijn van het beleid.

Dit beleidsplan is een voorschot op het vernieuwde groenstructuurplan van 2021. De looptijd is van 2019 tot 2024.

HOOFDSTUK 2 ACHTERGRONDEN

Voordat het beleid wordt uitgewerkt geven we een beeld van de gemeente Veere. Hoe is de gemeente opgebouwd, wat voor landschap treffen we aan en wat is de heersende wet en regelgeving.

Plangebied

De gemeente Veere bestaat uit 13 kernen. Deze kernen liggen op het voormalige eiland Walcheren. Walcheren bestaat uit de drie gemeenten Vlissingen, Middelburg en Veere. Het grootste gedeelte van Walcheren valt onder de gemeente Veere. De 13 kernen liggen verspreid binnen de gemeente en kennen elk hun eigen karakter. Domburg is een badplaats met een landelijke status. Zoutelande Oostkapelle en Vrouwenpolder zijn eveneens badplaatsen en erg in trek vanwege de mooie stranden. Veere is een historisch stadje, met mooie karakteristieke straatjes en gebouwen. Dorpen als Aagtekerke, Meliskerke, Grijskerke, Serooskerke, Gapinge en Koudekerke liggen iets verder van de kust, hier vinden we relatief minder recreatieve bewoning en meer permanent. Westkapelle heeft, als echt kustdorp tegen de zeedijk aan met veel authentieke bewoners, een geheel eigen karakter. Ook Biggekerke is met zijn mooie ring en molen heel herkenbaar en heeft een eigen sfeer.

Veel dorpen kennen een oude dorpskern met al dan niet rond de kerk een ring. De meeste dorpsringen zijn beplant met linden.

In de loop van de vorige eeuw heeft elke kern een uitbreiding gekregen. In de 60er en 70er jaren wordt er gebouwd aan de randen van de dorpen. Tot ver in de jaren 90 worden nieuwe woonwijken gebouwd. Nieuwe dorpsranden ontstaan en worden voorzien van inpassend groen. Straten krijgen een soms wezenloos uiterlijk.

Het landschap op Walcheren is in hoofdzaak bepaald door de overstromingen tijdens en na de tweede wereldoorlog. Al begin 1945 werd een begin gemaakt met het Herstelplan Walcheren. Essentieel was de visie dat er geen nieuw modern landschapstype moest worden uitgerold maar dat er gestreefd moest worden “naar het doen voortleven en den deele herscheppen van het als het ware van nature ontstane karakter met de daarmee gepaard gaande schoonheid van het eiland Walcheren, voorheen zo terecht de Tuin van Zeeland genoemd” (*uit het Voorlopig rapport inzake de behartiging van de landschappelijke, bosbouwkundige, recreatieve, en natuurwetenschappelijke belangen in het kader van het herstelplan voor Walcheren, R.J. Benthem en E. Reinders, 1945*).

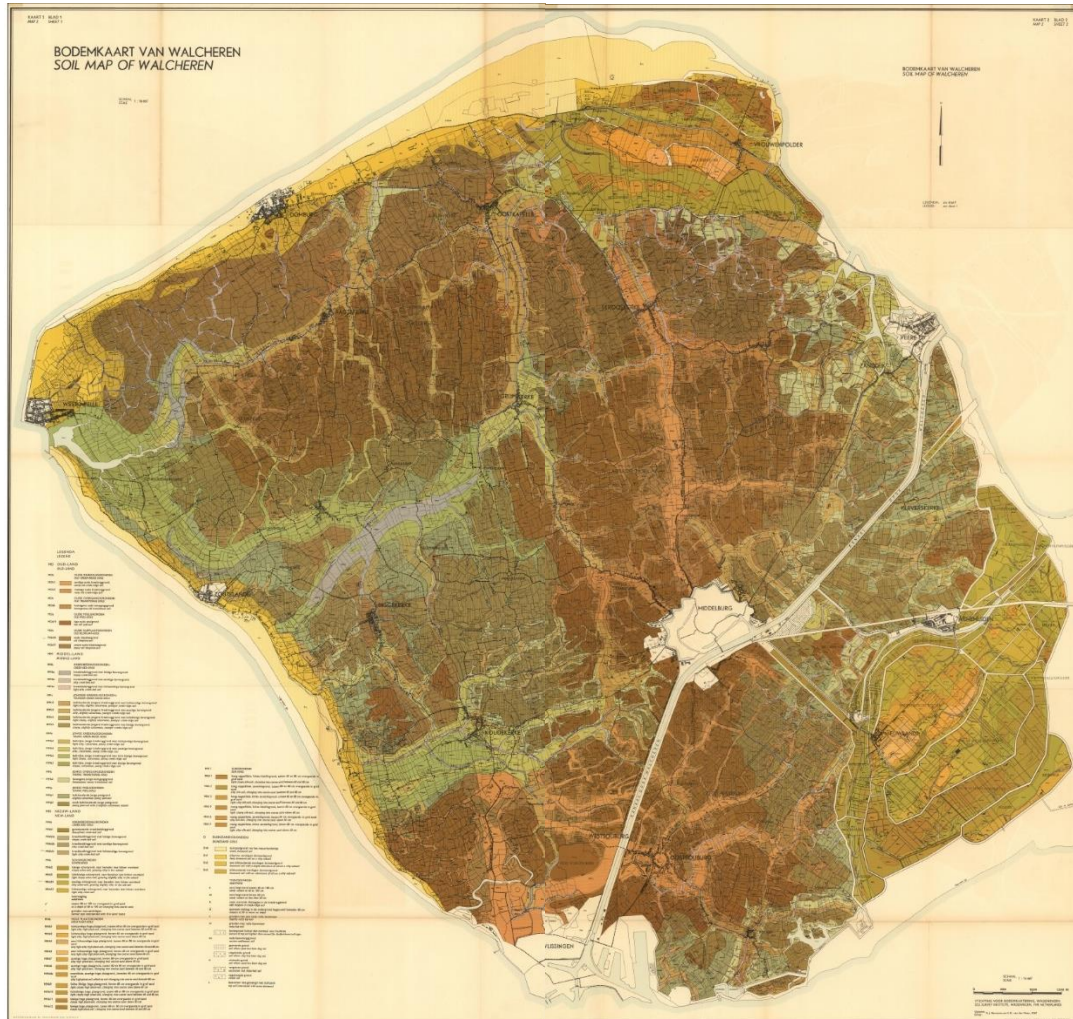
Geologie

Walcheren wordt rondom beschermd door duinen en dijken. Tot in de vroege Middeleeuwen hebben natuurlijke processen de vorming van het landschap bepaald. Daarna is de mens steeds meer een stempel gaan drukken op het landschap. Dit door de aanleg van dorpen en boerderijen met bijbehorende landerijen enerzijds, anderzijds door het aanbrengen van voorzieningen ter bescherming tegen het water.

Walcheren kenmerkt zich door zogenaamde kreekruggen, poelgronden en kleiplaten. De kreekruggen zijn ontstaan na het inklinken van het veen en het klei, als gevolg van verdroging en door moertering (het delven van veen voor brandstof). Het zand van de kreekruggen is afgezet door stromend water in de kreken die vanuit de delta naar de zee liepen. Door het inklinken van het veen en de klei kwamen de zandoevers van de kreken boven te liggen: kreekruggen.

De kreekruigten vormden de ideale locatie om te wonen en om wegen aan te leggen. Tot op heden zien we de dorpen en de wegen nog op de kreekruigten liggen.

Bodemkaart Bennema-van der Meer

We zien dus zand, klei en veen. Open land, gesloten beplante delen, hoge duinen, dijken en natte lage delen. De dorpen liggen van oorsprong op de hoger gelegen kreekruigten, uitbreidingen zijn gerealiseerd op de lager delen tegen de kernen aan. De keuze voor beplanting wordt onder andere bepaald door de bodemsamenstelling.

Wetgeving

Wet natuurbescherming (Boswet)

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De Wet natuurbescherming verving het wettelijke stelsel voor de bescherming van de natuur zoals was opgenomen in onder meer de Boswet. De Boswet is nu geïntegreerd in de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming

Gezien het goed functionerende systeem onder de Boswet, is ook in de Wet natuurbescherming weer gekozen voor de meld- en herplantplicht voor het vellen van houtopstanden. Houtopstanden die onder de werking van de Wet natuurbescherming vallen, mogen alleen worden gekapt als aan

bepaalde voorwaarden is voldaan. Allereerst moet de kap van te voren worden gemeld. Dit moet worden gemeld bij Gedeputeerde Staten van de provincie.

Een melding moet worden gedaan als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Provinciale Staten bepalen welke gegevens moeten worden verstrekt, de termijn en de wijze waarop moet worden gemeld. Na de (gemelde) kap dient de eigenaar van het bos ervoor te zorgen dat drie jaar na het kappen van het bos, hetzelfde areaal bos aanwezig is in de vorm van jonge beplanting. Het herbeplanten van het perceel kan plaatsvinden door aanplant, bezaaiing, natuurlijke verjonging of op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand. Provinciale Staten kunnen in een verordening regels stellen over de wijze waarop moet worden herbeplant.

Provinciaal beleid

De Wet natuurbescherming valt onder de verantwoordelijkheid van de Provincies. De voorwaarden ten aanzien van kappen zijn beschreven onder het kopje Wet natuurbescherming.

Het Natuurnetwerk Zeeland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het Zeeuwse deel van dit natuurnetwerk heet Natuurnetwerk Zeeland (NNZ).

Het doel van het natuurnetwerk is het behoud en de versterking van het aantal soorten in het wild voorkomende planten en dieren. De natuurgebieden van het Natuurnetwerk Zeeland dragen ook sterk bij aan de identiteit van Zeeland en aan de kwaliteit van Zeeland als woon- en werkgebied. Het grootste deel van het natuurnetwerk Zeeland is goed toegankelijk en beleefbaar.

De begrenzing van de gebieden die tot het Natuurnetwerk Zeeland behoren is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018 en nader uitgewerkt in het Natuurbeheerplan Zeeland. Ze zijn ook te zien op de digitale kaart van Natuur en Landschap. Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks op onderdelen gewijzigd. Op 25 september 2018 hebben GS de planwijziging 2018 vastgesteld.

Bestaande natuur

Dit zijn de bestaande natuurgebieden van Zeeland – duinen, deltawateren, schorren, kreken, dijken, weidegebieden en bossen. De provincie zet zich in om deze gebieden te beschermen, te beheren en open te stellen voor bezoekers.

Nieuwe natuur

Versnippering van het natuurwerk wordt opgeheven door op bepaalde plaatsen landbouwgrond om te zetten in natuur – nieuwe natuur – en zo natuurgebieden met elkaar te verbinden.

Agrarisch gebied van ecologische waarde

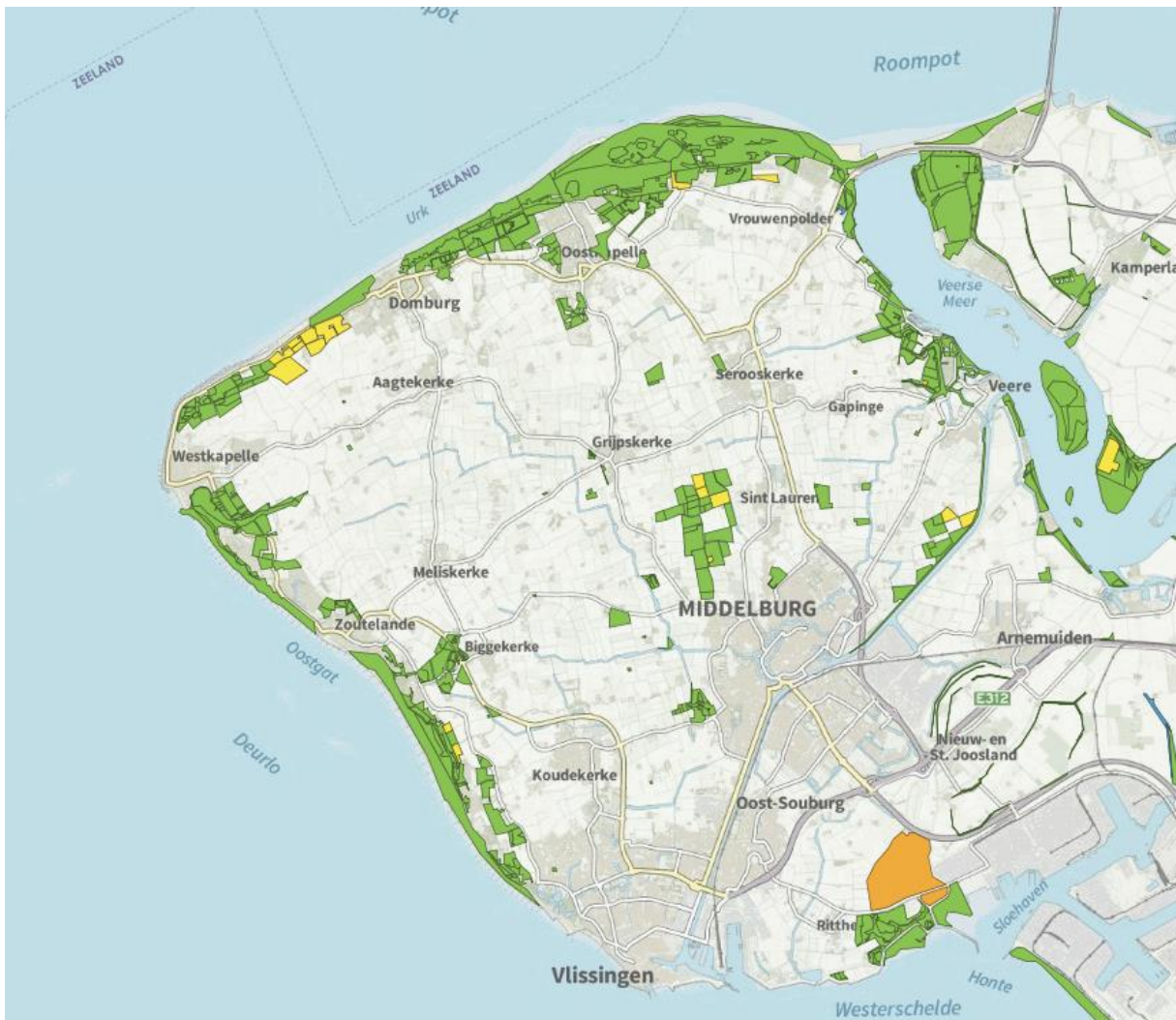
Kreken, dijken en reliëfrijke graslanden in het landbouwgebied worden beschermd door landbouw en natuurbeheer te combineren. Deze gebieden zijn beschermd op grond van de provinciale ruimtelijke verordening. Voorbeelden zijn de weidevogelgraslanden bij Scharendijke en de

bloemrijke graslanden aan de Bergweg bij Nisse. De provincie stimuleert het agrarisch natuurbeheer door boeren door middel van subsidies.

Het Natuurnetwerk is op enkele plaatsen ook gesitueerd binnen de bebouwde kom zoals in Domburg.

De bescherming van het Natuurnetwerk vindt plaats door een aanlegvergunningstelsel in het bestemmingsplan.

Als gemeente Veere werken we in 2019 aan een nieuwe landbouw nota. Hierin komen de raakvlakken tussen natuur en landbouw ook aan de orde.

Figuur 1 Natuurnetwerk Zeeland

Lokaal beleid

Structuurvisie gemeente Veere 2025

De structuurvisie voor de gemeente Veere is opgesteld in 2012. De structuurvisie is het belangrijkste bestuurlijke document dat op hoofdlijnen de ruimtelijke inrichting van de gemeente uiteenzet en laat zien hoe dat bereikt kan worden.

Groenstructuurplan

De gemeente heeft een groenstructuurplan wat geschreven is voor 2012 tot 2022. Hierin wordt het beleid uitgewerkt voor de groene ruimte binnen de bebouwde kom.

Landschapsvisie

In 2009 is voor de gemeente een Landschapsvisie opgesteld. Hierin is het landschap omschreven met al zijn kernwaarden. De visie is een soort kwaliteitshandboek voor het landschap. De visie omschrijft het landschap en geeft op kaart de waarden aan. Dit is een ontwikkelkader voor beleid zoals wordt uitgewerkt in bestemmingsplannen en vormt een kader voor projecten en ontwikkelingen. De visie beschermt het landschap door het stellen van kaders.

Aanlegvergunning/bestemmingsplan

Het bestemmingsplan zorgt voor de juridisch uitwerking van beleid en visies.

Het bestemmingsplan werkt bijvoorbeeld de bescherming van landschapselementen of natuurwaarden uit in specifieke eisen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de zone rond een molen of het Natuurnetwerk Zeeland. Maar ook in specifieke bestemmingsplannen kunnen voorwaarden worden opgenomen om bepaalde landschappelijke of natuurwaarden te beschermen.

Omgevingsvergunning en APV

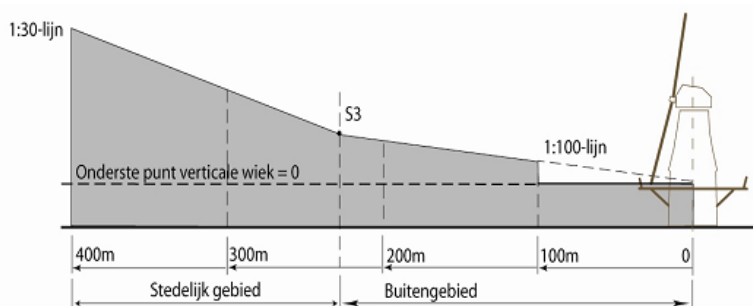
Binnen de gemeente Veere is de Bomenverordening 2010 van toepassing. Hierin is het verboden bomen te kappen die dikker zijn dan 30 cm op 1,30 meter hoogte. De bomen verordening is een onderdeel van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Molenbiotoop

In de bestemmingsplannen is een zogenoemde Molenbiotoop vast gelegd.

Een molenbiotoop zorgt voor voldoende vrije ruimte voor de molen om wind te vangen. Verder heeft de biotoop een functie voor de zichtbaarheid en de beleving van de molen.

In het bestemmingsplan is een zone aangeduid van 100 tot 400 meter waarbinnen voorwaarden zijn gesteld ten aanzien van de hoogte van gebouwen en beplanting. De onderste verticale wiek bepaald hiermee in het algemeen de hoogte van die gebouwen en of beplanting. Deze zone wordt de Vrijwaringszone / Molenbiotoop genoemd.

Binnen de molenbiotoop wordt door de gemeente advies gevraagd aan de Molenstichting als er een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor bouwen.

HOOFDSTUK 3 WAARDEN VAN BOMEN

Klimaat, duurzaamheid, hittestress, termen die in 2019 actueel zijn. Het belang van groen in de leefomgeving wordt steeds meer ingezien. Bomen en groen hebben diverse functies van algemeen belang. Dit belang is gericht op het welzijn van de burger. Hierbij horen items als historie, structuur, herkenbaarheid, ecologie, biodiversiteit en leefbaarheid.

Een paar items willen we graag uitwerken in dit plan.

Historie

Boompje groot plantertje dood is een bekende uitspraak. Je plant een boom met het idee dat je kinderen en kleinkinderen er van zullen genieten. Zelf geniet je van bomen die misschien al 100 jaar geleden zijn geplant. Bomen laten zien wat er is gebeurd.

Op Walcheren vinden we door de oorlog weinig echt oude bomen. De iepenziekte heeft het bestand oude bomen ook geen goed gedaan. Op de dorpsringen zien we oude lindes, in de luwte van de zeereep oude eiken, in de parken en op de begraafplaatsen oude lijsterbessen. Enkele iepen hebben het gered en zijn daarmee monumentaal geworden. Op een aantal dorpen zijn herinneringsbomen geplant ter gelegenheid van koninklijke hoogtepunten, kroningen en geboortes.

Leefbaarheid

Bomen en groene ruimtes verzachten de stenige ruimte van wijken, straten en pleinen. Recent wetenschappelijk onderzoek laat zien dat er een relatie is tussen geluk en een groene leefomgeving. Gezondheid en groen hangen met elkaar samen. Hitte en droogte worden beter beheersbaar in een groene omgeving, bomen houden warmte tegen. Wel moeten we zorgen voor plekken waar bomen genoeg ruimte hebben en tot volwassen exemplaren kunnen uitgroeien.

Ecologie en biodiversiteit

Een boom is een walhalla voor insecten en vogels. Ze bieden beschutting, voedsel en nestgelegenheid. Bekend is dat elke soort boom zijn eigen aantrekkingskracht heeft. Elzen zijn aantrekkelijk voor zangvogels zoals putters door de zaadjes. Wilgen en lindes zijn aantrekkelijk voor bijen door de bloei. Een rij populieren zorgt voor een verbinding tussen twee gebieden en worden gebruikt door vleermuizen om zich te verplaatsen.

Door een gevarieerd bomenbestand bieden we een zo groot mogelijke groep vogels en insecten en plek. Het vergroten van biodiversiteit is essentieel in het verbeteren van de insectenstand. Een goede staat van de insecten zorgt dan weer voor minder ziektes in de beplanting zoals buxusmot en eikenprocessie rups.

Klimaat

Het temperen van toenemende hitte is al genoemd. Maar bomen hebben ook een CO₂ opnemend vermogen. Gedurende de groei wordt door bomen CO₂ vastgelegd. In het volwassen stadium is dat niet meer het geval. Wanneer hout wordt gebruikt voor de bouw in kozijnen of in vloeren blijft de CO₂ vastzitten het hout. Bij verbranden of verrotten komt de CO₂ weer vrij. Het planten van bomen draagt zo bij aan de doelstellingen voor CO₂ reductie.

Economische waarde

Alle functies van bomen bekijken is er iets voor te zeggen om aan bomen ook een economische waarde te hechten. Afgezien van de energie die in het planten en onderhouden wordt gestoken zijn er dus ook waarden van algemeen belang die van een geldbedrag zijn te voorzien. Door de VNG en Stadswork is een tool gemaakt waarmee de waarde voor mens en klimaat in geld kan worden uitgedrukt. Deze tool komt van oorsprong uit Amerika. De tool kan zorgen voor een extra impuls aan het planten van bomen.

HOOFDSTUK 4 WAARDEVOLLE BOMEN

Waarde bepaling

In de afgelopen 5 jaar zijn er circa 300 vergunningen aangevraagd voor het kappen van een boom dikker dan 30 centimeter. Hiervan zijn er 5 geweigerd. Het beoordelen en het verstrekken van een kapvergunning kost veel tijd. De procedure om een vergunning te verstrekken neemt tussen de 10 en 14 weken in beslag. Dit zorgt voor ergernis en onduidelijkheid.

Om bomen te blijven beschermen en de regeldruk te verlagen maken we een lijst met waardevolle bomen binnen de bebouwde kom. Door de Bomenstichting zijn criteria opgesteld voor monumentale bomen. Deze criteria vormen de basis voor de waardevolle bomenlijst van de gemeente Veere:

1. De boom moet een minimale leeftijd van 20 jaar hebben.
2. De boom dient voldoende gezond te zijn en een levensverwachting te hebben van minimaal 10 jaar.
3. De boom moet verder voldoen aan één van de volgende criteria:
 - is beeldbepalend voor de omgeving;
 - is cultuurhistorisch waardevol: standplaats is een belangrijk plek in de (lokale) geschiedenis;
 - is dendrologisch waardevol: zeldzame soort of variëteit;
 - is natuurwetenschappelijk of ecologisch waardevol: is het een moederboom, herbergt de boom bijzondere planten en/of dieren;
 - is educatief of maatschappelijk waardevol;
 - heeft zeldzaamheidswaarde: omvang, hoogte, ouderdom of anderszins opvallend in provinciaal of landelijk perspectief.

Bomen die als waardevol zijn beoordeeld mogen niet worden gekapt tenzij de boom een gevaar vormt voor de omgeving. Dit wordt vast gesteld door een onafhankelijk en gecertificeerde boomtechnicus. Deze expert is minimaal voorzien van een ETW certificaat (European Tree Worker).

De lijst met waardevolle bomen wordt opgesteld in samenwerking met een externe partij. De kosten hiervoor worden geschat op 7.500 euro en kunnen worden gedekt uit de algemene middelen.

De lijst met waardevolle bomen wordt elke drie jaar bijgewerkt.

Voor bomen buiten de bebouwde kom blijft een kapvergunning noodzakelijk.

Bestemmingsplan

Binnen de bestemmingsplannen is het mogelijk beplanting en bomen te beschermen. Singels, bos, landschappelijke inpassingen kunnen een status krijgen die bepaald of het rooien daarvan aanlegvergunning plichtig is. De omgeving van monumentale bomen kan ook worden beschermd. Dit is dan de wortel/kruin zone plus een aantal meters extra. Hiermee voorkomen we dat er gebouwd, gegraven of grondwater onttrokken wordt in de korte nabijheid van een monumentale boom. Op dit moment wordt er nog niet veel gebruik gemaakt van deze mogelijkheid omdat we de structuren en waardevolle beplanting nog niet goed hebben bepaald.

Ter voorbereiding op de Omgevingswet worden er nu al Bestemmingsplannen + opgesteld. Deze zijn al voorbereid op de Omgevingswet. Hierin gaan we de bescherming van waardevol groen en waardevolle bomen vastleggen.

Omgevingswet

De nieuwe omgevingswet wordt in 2021 van kracht. Op basis van deze wet worden bestemmingsplannen herzien en samengevoegd. Essentieel is dat de overheid verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur beter op elkaar afstemt en duurzame projecten stimuleert. Hiermee geeft ze gemeenten, provincies en waterschappen meer ruimte zodat ze plannen beter kunnen afstemmen op lokale behoeften. Verder biedt de wet meer ruimte voor particuliere ideeën. Dit komt door meer algemene regels in plaats van gedetailleerde vergunningen. De overheid beoordeeld plannen met het 'ja mits' principe in plaats van 'nee tenzij'.

Groenstructuren

In het groenstructuurplan 2021 worden alle belangrijke structuren vast gelegd. Binnen die structuren is het in principe niet toegestaan bomen te kappen. Dit kan ook gelden voor een net aangeplante laan, nog niet monumentaal door zijn leeftijd, wel waardevol om te kunnen uitgroeien. Ook kunnen singels die dienen als inpassing voor een woonwijk beschermd worden.

Het op te stellen groenstructuurplan zal in de geest van de nieuwe Omgevingswet worden opgesteld. Het plan kan dan direct worden toegepast bij de uitwerking van deze Wet. Dit Bomenbeleidsplan is een opmaat voor het Groenstructuurplan en kan daarmee ook opgenomen worden in de Omgevingsplannen .

HOOFDSTUK 5 BEHOUD BOMEN

Vergunning?

Particulier

Na het vaststellen van de lijst waardevolle bomen is het voor burgers niet meer noodzakelijk voor alle bomen een kapvergunning aan te vragen binnen de bebouwde kom. De bebouwde kom is vastgesteld volgens de principes van de Wet natuurbescherming (de oude Boswet).

Wanneer een boom op particulier terrein staat, binnen de bebouwde kom, en niet op de lijst met waardevolle bomen hoeft er geen kapvergunning te worden aangevraagd. Staat de boom wel op die lijst dan kan er alleen een vergunning worden verleend op het moment dat de boom een gevaar vormt voor de omgeving of zo aangetast is door een ziekte dat dit binnen afzienbare tijd gaat gebeuren.

Overheden

Gemeente

Om als gemeente transparant te zijn over het kappen van bomen die dikker zijn dan 30 cm publiceren we ons voornemen tot kappen 4 weken voor de kap. Hiermee willen we de burger de kans geven om in gesprek te gaan over het kappen. Ervaring uit het verleden toont aan dat het in goed overleg goed mogelijk is de kap uit te leggen of dat er een nuance te vinden is.

Dit doen we ook omdat op dit moment de groenstructuur van de gemeente nog niet goed is vastgelegd. Dit zal wel gebeuren bij het vaststellen van een nieuw groenstructuurplan in 2021.

Bomen die op de waardevolle bomenlijst staan kappen we niet tenzij de veiligheid in het geding is.

Waterschap, provincie etc.

Buiten de bebouwde kom (Wet natuurbescherming) is een kapvergunning wel noodzakelijk. Dit doen we omdat het landschap van de gemeente Veere een belangrijke bijdrage levert aan de beleving voor bewoners en toeristen. Verder hebben overheden zoals Waterschap en Provincie door het volume een grote invloed op het landschap. Grote rijen bomen of singels die worden gekapt zorgen voor een verandering van het landschap. Als gemeente willen we daarover altijd in overleg. Dat 'forceren' we door vergunningen verplicht te stellen. Aanvragen van een kapvergunning is buiten de bebouwde kom altijd noodzakelijk.

Beheerplannen

Partijen als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of het Zeeuwse Landschap beheren grote terreinen met veel beplanting. Deze organisaties zijn professioneel bezig met het beheren van hun terreinen. Door het opstellen van beheerplannen en het daarin vastleggen van doelstellingen en maatregelen maken ze duidelijk hoe en waarom ze beplanting rooien. Deze organisaties zijn in bepaalde omstandigheden wel verplicht een kapmelding te doen in het kader van de Wet natuurbescherming maar hebben geen plicht om een kapvergunning aan te vragen. Als gemeente zorgen we dat we regelmatig overleg hebben om op de hoogte te blijven van de maatregelen die genomen worden. We hebben er belang bij dat onze burgers tijdig geïnformeerd worden over grootschalige kapoperaties en zullen dat ook benadrukken bij de verschillende terreinbeheerders.

Noodkap

Er is nu duidelijk gemaakt wanneer er wel of niet gekapt kan worden zonder vergunning. Bij calamiteiten is het mogelijk een versnelde procedure te volgen om te kunnen kappen. Als een boom op de lijst waardevolle bomen instabiel is geworden als gevolg van storm schade is het soms niet verstandig te wachten met het rooien van de boom. Hiervoor is het mogelijk een noodkap aan te vragen bij de gemeente. Hierbij zal de noodzaak snel worden beoordeeld en wordt er door de burgemeester toestemming gegeven de boom te rooien. Om afspraken rondom de kap vast te leggen wordt er alsnog een omgevingsvergunning aangevraagd. Deze wordt beoordeeld en in de vergunning wordt aangegeven wat de voorwaarden zijn, dit kan bij voorbeeld herplanten zijn of compensatie op een andere plek.

Aanvragen tot kap

Overlast

Verzoeken van bewoners om gemeentelijke bomen te kappen worden beoordeeld. Het verleden heeft aangetoond dat die verzoeken vaak overlast als reden hebben. Dit bomenbeleidsplan laat zien dat bomen van waarde zijn voor de omgeving en de leefbaarheid. Overlast van blad, overhangende takken of schaduw zijn meestal ondergeschikt aan het algemeen belang van bomen. Wel moeten we er als gemeente op toezien dat er goed beheer wordt gevoerd.

Excessen willen we voorkomen: is duidelijk dat hoog opgaande beplanting de leefbaarheid van een woning of perceel sterk beïnvloed in negatieve zin dan kunnen we ervoor kiezen een aanvraag te honoreren. Een voorbeeld hiervan is een kastanje die op ongeveer 2 meter van de gevel van een oud boerderijtje staat. De boom heeft een kroon van 8 meter diameter en overschaduwde de woning. Verder drukken de wortels van de boom de fundering van de boerderij kapot. Dit kan een reden zijn om een vergunning te verlenen.

Zonnepanelen

Zonnepanelen kunnen een reden zijn voor burgers om een omgevingsvergunning aan te vragen. De uitgangspunten zijn daarin de volgende:

- Er worden geen bestaande bomen gerooid ten behoeve van zonnepanelen, was de boom er het eerst dan wordt de boom niet gerooid ook niet wanneer door groei van de boom er schaduw op de panelen valt
- In nieuwe plannen houden we rekening met de positie van bomen ten opzichte van het dak
- Bij herinrichting wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het planten van bomen op locaties die geen invloed hebben op de opbrengst van zonnepanelen. Voor bestaande bomen geldt: niet kappen voor zonne-energie.

Om toch een bijdrage te kunnen leveren aan de energie opgave en een rendabele investering te kunnen doen kunnen bewoners deel nemen aan diverse projecten waar geïnvesteerd kan worden in zonnepanelen.

Molenbiotoop

Binnen een molenbiotoop kan beplanting staan die de molen wind ontnemt. De beplanting kan er al gestaan hebben voordat het bestemmingsplan is vastgesteld of door groei boven de molen uitgegroeid zijn. Bij particulieren kan de molenbiotoop beschermd worden door de voorschriften in het bestemmingsplan. Dat geldt ook voor de gemeente. Als gemeente hebben we meerdere molens in eigendom en zijn we regelmatig in gesprek met de molenaars en de Stichting Hollandse Molen. We stimuleren hierbij de dialoog tussen de molenaars en de omgeving.

Het aanplanten van bomen binnen de molenbiotoop doen we zo min mogelijk. Voor belangrijk landschappelijke of cultuurhistorische locaties zoals een laan of een begraafplaats maken we een uitzondering.

Er is een inventarisatie van de beplanting rondom molens uit 2017. Deze inventarisatie bespreken we regelmatig met de molenaars. In overleg is hierdoor al op enkele plekken te gemoed gekomen aan de molenbiotoop. Er blijft altijd de afweging: kiezen we voor de waardevolle beplanting of voor de molen en het zicht daarop. Het zicht op de molen is voor de molenaar belangrijk. Het begrip en de liefde voor de karakteristieke molens wordt bepaald door de zichtbaarheid. Ook dit kan soms in contrast staan met de wens tot een groene leefomgeving.

Bestaande beplanting van waarde zullen we niet zomaar verwijderen. Hiervoor moet een goede onderbouwing zijn van de reden en moet de molen aantoonbaar schade oplopen door de 'onregelmatige' wind aanvoer. Wel zullen we bomen die aan het einde van hun levensloop zijn of kwalitatief slecht verwijderen en niet **altijd** vervangen. **Maatwerk is hierbij van belang.** Bedrijfsmatig functionerende molens krijgen hierin meer aandacht dan de 'hobbymatige' molens.

HOOFDSTUK 6 HERPLANT- OF COMPENSATIEPLICHT

Als gemeente hanteren we het uitgangspunt: kappen is planten. In de afgelopen jaren zien we daarvan de volgende cijfers:

Staatje planten/kappen

	aantallen per jaar*	gekapt	geplant
	2014	125	99
	2015	68	198
	2016	104	60
	2017	174	226
	2018	264	347
	2019		
		735	930
	* = kapvergunningplichtige bomen		

We hebben als gemeente hierin het voorbeeld te geven. Aan nieuwe bomen geven we elk jaar ongeveer 40.000 euro uit. Hierbij rekenen we ook de projecten. We gaan er van uit dat we voor elke boom die gekapt wordt ook een boom terug planten. Dit hebben we de afgelopen jaren kunnen doen en dat zullen we ook in de komende periode doen. Locatie en soortkeus is hierbij van groot belang. Hoe beter die keuzes gemaakt worden hoe duurzamer het bomenbestand is. Meestal kiezen we voor duurzame soorten maar soms is het verstandig voor een boom te kiezen met een korte omlooptijd. Dat zijn bomen met een levensduur van ongeveer 40 tot 70 jaar zoals elzen, populieren, berken of wilgen. Zulke bomen hebben ook de eigenschap snel te groeien en dus snel resultaat te geven.

We willen geen kansen laten liggen en hebben elke kern bekeken op de mogelijkheden voor het planten van bomen. Dit heeft geresulteerd in circa 20 locaties waar bomen geplant kunnen worden. Deze locaties zullen we dan ook de komende jaren gaan benutten.

De plicht om bomen terug te planten is wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming, deze wet is gericht op het behoud van het bosareaal. Alle percelen die groter zijn dan 1000 vierkante meter moeten binnen drie jaar gecompenseerd worden. Kleinere percelen zijn vrijgesteld.

Bij particulieren leggen we soms ook een compensatie plicht op . Dat doen we bij illegale kap of bij bomen die noodgedwongen weg moeten (ziekte of schade) maar wel een grote waarde hebben. In de vergunning zal dan aangegeven worden wat de soort en de maat moet zijn. Verder uitleg over illegale kap volgt in hoofdstuk 8.

Het is niet altijd mogelijk om bomen op dezelfde plek weer terug te planten. Dat geldt voor bijvoorbeeld een dunning in een bosvak. Hierbij verwijderen we bomen die in de weg staan voor andere bomen. Terug planten zou onverstandig zijn. Soms verwijderen we een boom om een aanpassing in de openbare ruimte mogelijk te maken. We verbreden een trottoir of we leggen een

nieuwe weg aan. Hier kunnen we niet terug planten. We zoeken wel altijd naar mogelijkheden om in de directe omgeving een nieuwe boom te planten.

HOOFDSTUK 7 ALTERNATIEVEN VOOR KAP

Kandelaberen en knotten

Het kappen van bomen is soms noodzakelijk maar er zijn ook mogelijkheden om een boom te sparen door alternatieve maatregelen. Een populier of wilg kan gevaarlijk worden door zijn formaat of leeftijd. Deze soorten kunnen echter ook worden geknot. Hiermee ontstaat een kleinere boom die nog heel lang mee kan. Deze knotbomen hebben voordelen voor flora en fauna, uilen kunnen er in nestelen, bijen maken gebruik van de holtes, paddenstoelen en mossen vestigen zich graag in deze bomen. Verder is het kandelaren van bomen een mogelijkheid. Hierbij wordt de boom sterk teruggesnoeid. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren bij Platanen.

Het is goed deze alternatieven te noemen. Ze hebben echter ook nadelen. Knotbomen vergen 2-jaarlijks onderhoud en het kandelaren van bomen zal meer groei uitlokken en zal dus ook herhaald moeten worden.

In specifieke gevallen is het mogelijk om in plaats van een boom te kappen deze te kandelaberen of te knotten. Hier dient echter terughoudend mee omgegaan te worden en moet alleen overwogen worden wanneer het een boom betreft, met een historische achtergrond of op een bijzondere locatie. Kandelaberen en knotten betekent een sterke verhoging van de beheerkosten, daarom wordt dit zo weinig mogelijk toegepast. Daar is een boomtechnische reden voor. Namelijk na kandelaberen of knotten ontwikkelen zich nieuwe scheuten. De aanhechting van deze nieuwe scheuten is minder stevig dan normaal. Dat betekent dat de kans op afscheuren op deze aanhechting verhoogt naar mate van het groeien en dus zwaarder worden van deze scheuten met als risico het afbreken van takken. Uit het oogpunt van de zorgplicht moet de boom daarom periodiek (omloop afhankelijk van soort/conditie/locatie) kaal gezet worden. Dit betekent dus vaker snoeien en meer kosten per snoeibeurt.

De eerste keer kandelaberen of knotten is vergunningsplichtig. Dit geldt niet voor het daarna in stand houden door periodieke snoei. Bij (dode) bomen met een stamdiameter van 50 cm of meer welke van belang zijn voor de Flora & Fauna (vleermuizen, spechten enzovoorts) en welke veilig gehandhaafd kunnen worden, kan de stam behouden blijven, terwijl de kroon verwijderd wordt. Dit zal in de praktijk vaker voorkomen in het buitengebied dan binnen de bebouwde kom.

Verplanten van bomen

Het verplanten van bomen wordt weinig gedaan. Het verplanten is veelal een kostbare ingreep, vergt veel voorbereidingstijd en heeft een grote impact op een boom. Dit komt de kwaliteit van de boom meestal niet ten goede. Dat geldt zeker als er niet voldoende tijd (voorbereiding en nazorg) en/of middelen beschikbaar gesteld worden om dit zorgvuldig uit te voeren. Net als bij aanplanten van bomen geldt ook voor verplanten; goed uitvoeren en anders niet doen.

Wel willen we kansen niet onbenut laten en in projecten al vroeg de mogelijkheid van verplanten bespreken en onderzoeken.

Het verplanten van bomen waarvoor een kapverbod geldt is vergunning plichtig.

HOOFDSTUK 8 HANDHAVING

Het kappen van bomen die op de lijst waardevolle bomen staan zonder toestemming is niet toegestaan. Dit is zo geregeld om te voorkomen dat beschermde bomen zonder noodzaak gerooid worden. Zoals in dit beleidsplan al is uitgelegd vormen bomen een wezenlijk onderdeel van de buitenruimte. Bomen worden gewaardeerd en hebben waarde voor gezondheid, beleving en hebben tegenwoordig ook een economische waarde. Als gemeente hebben wij de taak bomen te beschermen. Kap zonder reden en zonder vergunning is een overtreding en daarmee illegaal. Op illegale kap staat een boete en een herplantplicht. De boete hangt af van de staat van de boom, de leeftijd, de soort en de standplaats. Ook wordt beoordeeld of er bij aanvraag een vergunning zou zijn verleend.

Illegale kap kan worden geconstateerd door burgers of medewerkers van de gemeente. Bij melding zal een Bijzonder Opsporings Beambte (BOA) ter plaatse bekijken wat er gekapt is en daar verslag van doen. De overtreder wordt aangesproken en gevraagd naar de reden van de kap.

Afhankelijk hiervan wordt een boete uitgeschreven of een compensatieregeling afgesloten. Een boete voor het kappen van waardevolle boom kan oplopen tot 5.000 euro of zelfs meer.

Het illegaal kappen of beschadigen van gemeentelijke bomen wordt gezien als vernieling. Hierbij zullen we een erkend taxateur de schade laten taxeren.

Voor het bepalen van de monetaire waarde van bomen bestaan in Nederland in beginsel drie taxatiemethoden:

1. De Marktwaaarde c.q. handelswaarde
 2. De Vervangingswaarde
 3. De rekenmethode volgens 'Richtlijnen NVTB' (Nederlandse Vereniging van Taxateurs voor Bomen)
- Bij een waardebepalng wordt een keuze gemaakt uit deze methoden, in bovenstaande volgorde.

Met de taxatie dienen we een schade claim in bij de dader. Betaald deze niet dan zullen we overgaan tot aangifte wegens vernieling.

HOOFDSTUK 9 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN

Door ontwikkelingen zoals het aanleggen van woonwijken, aanleg van wegen het ontwikkelen van bedrijven of toeristische voorzieningen kunnen waardevolle beplantingen in het geding komen. Of ontstaan er mogelijkheden voor het aanbrengen van waardevol functioneel groen. Om er voor te zorgen dat de waarden zo goed mogelijk worden beschermd en er in de plannen rekening wordt gehouden met bomen en groene ruimte willen we als gemeente voorwaarden meegeven.

Ontwikkeling is goed en komt in Veere ten goede aan de burgers en bezoekers. Deze ontwikkelingen hoeven niet strijdig te zijn met een waardevolle groene omgeving als er op tijd over wordt nagedacht en gesproken.

Bestaande bomen

Allereerst worden bestaande bomen binnen de ontwikkeling behouden door de waardevolle bomenlijst en de structuurkaart. Staat de boom daarop dan is er genoeg reden om in de voorbereidingen en de afspraken die worden gemaakt met de ontwikkelaar de plannen aan te passen. Dit brengt een investering met zich mee, de ontwikkelaar moet zich daar op tijd van bewust zijn. Bestaande bomen kunnen in de plannen een grote meerwaarde leveren, mensen zullen de ontwikkeling waarderen door de aanwezigheid van bomen en andere waardevolle beplanting.

Initiatief

Alle ruimtelijke initiatieven, zowel van particulieren als van de gemeente worden getoetst op de aanwezigheid van waardevolle bomen. Vanaf het begin moet duidelijk zijn wat de mogelijkheden zijn. Kunnen bomen blijven staan of moet het plan worden aangepast? Het gaat dan niet alleen om bovengrondse ruimte maar zeker ook om de ondergrondse. Er moet rekening gehouden worden met gevels, maar ook met riolering of andere ondergrondse infra. Kan er worden bemalen? Kan er een kelder worden gebouwd? Past die riolering nog net wel of net niet langs de wortels van de boom?

Zulke vragen zullen in een ontwerp bekeken moeten worden.

Ontwerp

Staan er waardevolle bomen? Dan is de eerste stap voor het ontwerp een Boom Effect Analyse. Deze analyse kijkt naar de huidige staat van de bomen en het effect wat maatregelen op de bomen zullen hebben. Op basis van de aanbevelingen van de BEA kan het plan worden aangepast en definitief worden gemaakt.

Voorbereiding

Bij de aanbevelingen hoort een deel wat ingaat op de uitvoering van de werken. Vaak kan er zo gewerkt worden dat boomwortels blijven gespaard, er geen druk ontstaat op de wortelzone, bomen worden voorzien van extra voeding etc. Deze adviezen dienen in het contract met de aannemer te worden meegenomen. In dit contract moet duidelijk worden omschreven welke maatregelen de aannemer moet treffen om de bomen duurzaam te behouden. Bij een bestek waaraan selectiecriteria zijn gekoppeld is het aan te bevelen het beschermen en behouden van de waardevolle bomen mee te laten tellen in de beoordeling.

Uitvoering

Tijdens de uitvoering is het belangrijk dat de toezichthouder alle voorwaarden goed met de aannemer doorneemt. Hij heeft wel ingeschreven en het werk gekregen maar is duidelijk wat het belang van de bomen is? Wanneer het werk eenmaal begonnen is moet de toezichthouder alle maatregelen in de gaten houden en zich zo nodig laten bijstaan door iemand met kennis van zaken op het gebied van bomen. Houdt de aannemer zich niet aan de afspraken dan moet het werk worden stil gelegd tot er wel voldaan kan worden.

Boom Effect Analyse

In voorgaande paragrafen is al gesproken over een Boom Effect Analyse, dit is de landelijke richtlijn van de Bomenstichting. Volgens deze richtlijn worden bomen voorafgaand aan de voorgenomen bouw of aanleg aan een nauwgezette en onafhankelijke beoordeling onderworpen.

Deze standaardisering waarborgt de boomtechnische kwaliteit en garandeert een goede beoordeling van alle effecten en mogelijke alternatieven. Een BEA dient uitgevoerd te worden door een boomtechnisch adviseur (European Tree Technician). Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen uitspraken worden gedaan over de mogelijkheden tot duurzaam behoud van de boom.

Belangrijk is dat bij wijzigingen in het ontwerp ook de BEA opnieuw bekeken wordt. De plicht om een BEA te laten opstellen moet onderdeel te zijn van de exploitatieovereenkomst.

Boombescherming op bouwlocaties

In voorgaande paragrafen is omschreven hoe we met bomen om gaan in het traject van idee tot uitvoering. Het is van groot belang dat tijdens het gehele proces de bomen meegenomen worden, dit omdat juiste omgang met bomen tijdens de uitvoering gevolgen kan hebben voor het ontwerp en wijze van uitvoering.

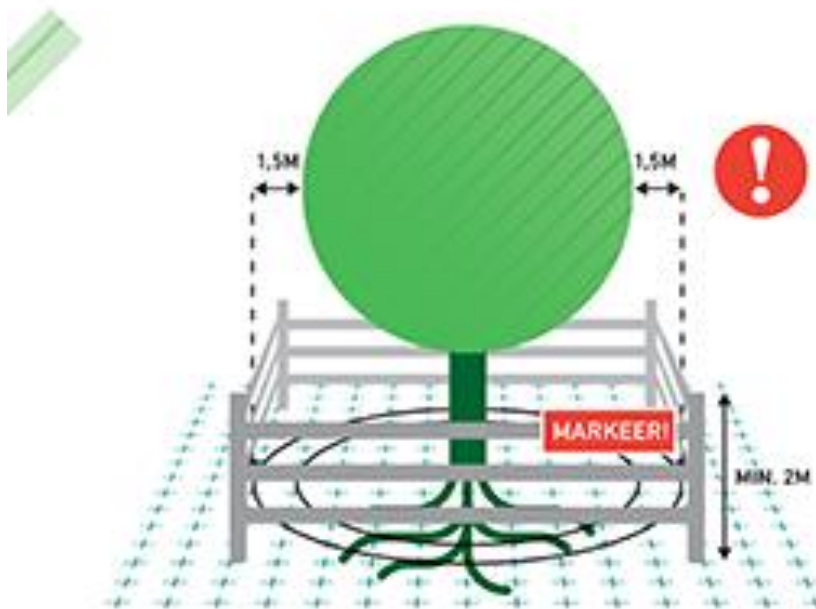
Dat bovengrondse delen van de boom niet beschadigd mogen worden lijkt een logische randvoorwaarde. Waar vooral problemen voor de boom kunnen ontstaan is het ondergrondse gedeelte, of te wel het wortelgestel van de boom met de bodem waar deze in staat. Ondergrondse

groeiplaatsen bestaan uit een evenwichtig systeem van grond, voeding, vocht, mineralen, schimmels en wortels. Uitvoeren van werkzaamheden, vooral bovenop het wortelgestel, leiden vaak tot verstoring van het evenwicht. Dat heeft weer tot gevolg dat er te weinig van het één of een teveel van het ander ontstaat waardoor de processen in en rond de boom niet meer verlopen zoals noodzakelijk voor de conditie van de boom. Om deze negatieve gevolgen voor de boom te voorkomen zijn binnen de te handhaven bewortelbare ruimte van de boom de volgende activiteiten in principe verboden:

- Graafwerkzaamheden
- Transport en opslag van materialen
- Ophoging van het maaiveld
- Omvorming van open maaiveld naar verhard maaiveld
- Machinale bodembewerking
- Dempen watergangen
- Wijzigen grondwaterniveau

Wat de precieze bewortelbare ruimte van een boom is, is zonder onderzoek niet vast te stellen.

KWETSBAIRE BOOMZONE

HOOFDSTUK 10 AANPLANT VAN BOMEN

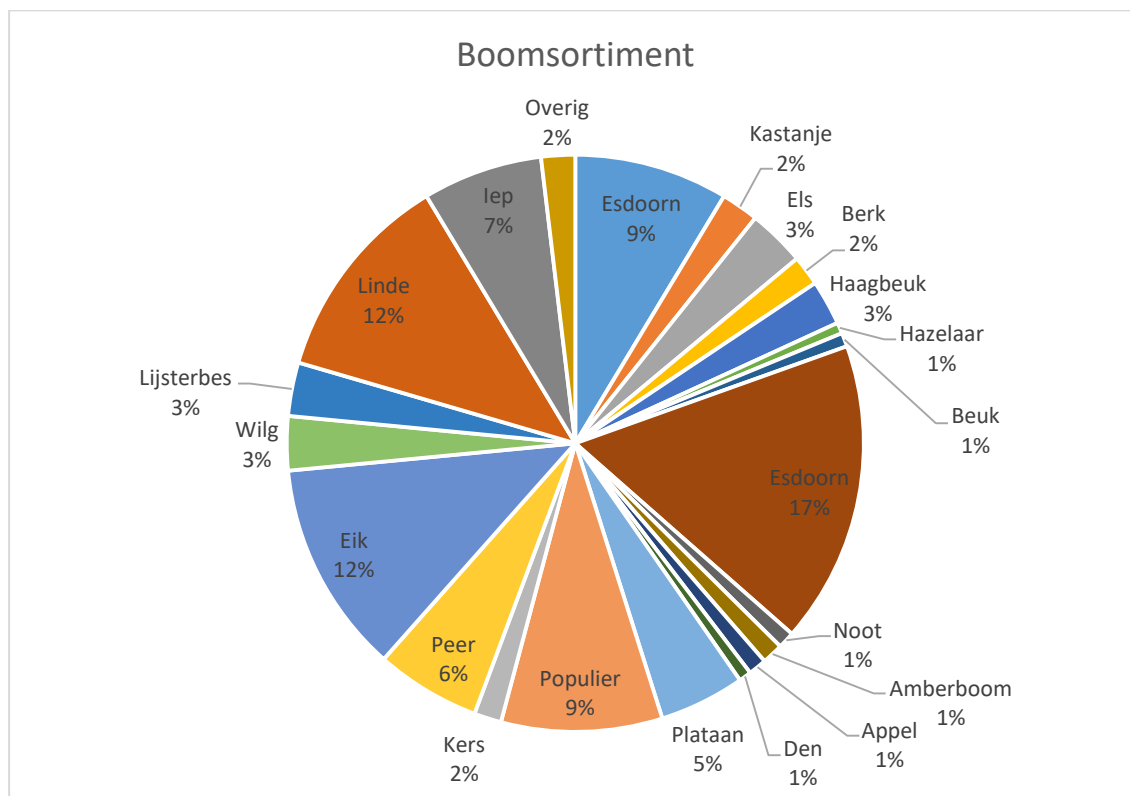
We streven naar het gezond houden van ons bomenbestand. Voor nieuwe bomen geldt: de start moet goed zijn. De plantplaats moet geschikt zijn, de beschikbare ruimte voldoende. De locatie moet de potentie hebben om de boom tot een volwassen exemplaar te laten uitgroeien. Door na te denken over de juiste soort op de juiste plek zorgen we ervoor dat we ecologisch, economisch en esthetisch de juiste keuze maken.

Ecologisch door te kiezen voor inheemse soorten. Het is aangetoond dat op inheemse soorten aanzienlijk meer insecten leven dan op exoten (bron Natuurmonumenten). We kiezen er dus voor zo veel mogelijk gebruik te maken van inheemse soorten.

Economisch door de juiste soort op de juiste plek te kiezen voorkomen we dat er in de nabije of verre toekomst kosten gemaakt moeten worden om bomen te snoeien of te rooien als blijkt dat ze in de weg staan of overlast veroorzaken. Soms moeten we investeren in de bodem omdat dat niet gebeurd is bij de aanplant, dat is jammer en kan vaak worden voorkomen.

Esthetisch zijn er ook keuzes te maken. Bomen in straten en parken geven sfeer, soms een oud hollands eik, soms een Liquidambar met zijn kleurrijke blad. Door goed na te denken over de soort kunnen we onze dorpen sfeervol inrichten. Dus niet puur en alleen ecologie maar soms ook eens een knaller.

Specifiek geschikte soorten op Walcheren zijn es, iep, esdoorn en eik. Toch zien we binnen het areaal bomen van de gemeente Veere zo'n 38 verschillende soorten en zelfs 150 verschillende variëteiten. De diversiteit is dus behoorlijk groot. Het percentage per soort is weergegeven in de grafiek.

Met het aanplanten van de bomen en de keuze van de soorten zoeken we aansluiting bij het karakter van de plek zoals een dorpsplein, een begraafplaats of een woonstraat. De uitvalswegen voorzien we van bomen die aansluiten bij het buitengebied. Deze bomen staan vaak niet meer in de luwte van het dorp en vormen de overgang tussen dorp en land. Een logische keuze is dan bijvoorbeeld een iep of een linde.

In woonstraten bekijken we de beschikbare ruimte die er is. Hier kiezen we als de ruimte beperkt is voor kleinere bomen van de 2^e of 3^e orde. Een sierpeer of een krent kan een goede invulling zijn.

Voorwaarden voor de plantplaats

Een boom hoort van nature meestal in het bos, hier vormt hij een onderdeel van een complex ecosysteem. Ondergrondse ruimte is groot en wordt bijvoorbeeld beperkt door concurrentie van andere bomen of grondwater. Het is dus van belang bij het planten van een boom buiten het bos te kijken naar de beschikbare ondergrondse en bovengrondse ruimte. Kan er voldoende wortelgestel worden ontwikkeld, is er genoeg ruimte voor het ontwikkelen van een kroon? We rekenen voor een boom van de 1^e orde met een beschikbare bovengrondse ruimte met een diameter van 12 tot 15 meter en ondergrondse doorwortelbare ruimte van 35 kubieke meter.

In verharding voorzien we de bomen van een groeimedium wat ook als fundering voor de weg kan gebruikt worden. Dit is zogenaamd bomengranulaat en bestaat uit hard gesteente met klei en voeding. De stenen vormen een skelet met daartussen holle ruimte. Het skelet is draagkrachtig genoeg om wegen op te funderen. Al met al is deze maatregel natuurlijk wel een compromis maar kiezen we er soms toch voor om toch gezonde bomen te kunnen laten groeien. Bomen in granulaat verdienen wel meer zorg en zullen regelmatig van voeding moeten worden voorzien.

Door de werkvoorbereiders en bestekschrijvers moeten in de voorbereiding van een werk rekening houden met ondergrondse voorzieningen voor bomen. De aannemer kan die dan aanbrengen.

De leverantie en het plantwerk besteden we niet uit en wordt in eigen beheer gedaan. Dit doen we om de kwaliteit van de beplanting te garanderen en zeker te zijn van kwaliteit bij de aanplant.

Uitgebreide technische eisen worden vastgelegd in de Nota Openbare Ruimte van de gemeente Veere.

HOOFDSTUK 11 BEHEER EN ONDERHOUD

Onderhoud

Het onderhouden van bomen kan planmatig worden uitgevoerd. Op regelmatige momenten snoeien, opkronen van bomen langs wegen, het op tijd weghalen van boompalen. Allemaal maatregelen die je gepland kunt uitvoeren. We hechten echter waarde aan maatwerk.

Ons uitvoerend apparaat is ingesteld op het uitvoeren van het onderhoud in eigen beheer. Hierbij creëren we passie en verantwoordelijkheid. Onze eigen boomverzorgers zijn goed opgeleid voor het uitvoeren van werkzaamheden aan bomen. Ze hebben geleerd om snoeiwerk klimmend uit te voeren als dat nodig is. Soms is het nodig een expert erbij te betrekken voor technisch meer ingewikkelde klussen. Die samenwerking met een expert en het verder in eigen beheer uit voeren van werkzaamheden aan bomen leidt tot een hoge onderhoudsstandaard. We kunnen bij calamiteiten zeer snel handelen en zijn goed op de hoogte van de staat van de bomen.

Zorgplicht

Als gemeente en eigenaar van meer dan 12.000 bomen hebben we een verantwoordelijkheid. Bomen kunnen in slechte staat een gevaar vormen voor mensen en gebouwen. We hebben een zogenaamde zorgplicht, hierbij moet aangetoond kunnen worden dat er zorgvuldig en regelmatig onderhoud wordt uitgevoerd. Wanneer dit niet kan worden aangetoond zijn we verantwoordelijk voor schade of letsel. Dit kan zeer negatief uitpakken. De impact van een omgevallen boom of uitgescheurde tak kan groot zijn. Jurisprudentie laat zien dat een eigenaar die kan aantonen dat hij zijn bomen regelmatig visueel heeft laten controleren door een deskundige schade niet aangerekend wordt.

Er worden 3 niveaus onderscheiden met betrekking tot de zorgplicht:

Reguliere zorgplicht

De reguliere zorgplicht houdt in dat de bomen onderhouden worden. Met onderhouden wordt het regelmaat inspecteren en het nemen van beheermaatregelen bedoeld. Van een gemeentelijke organisatie mag verwacht worden dat zij op de hoogte is van het feit dat bomen onderhouden dienen te worden om veilig te blijven.

Verhoogde zorgplicht

Bomen welke door hun standplaats of geconstateerde gebreken aanleiding geven om de boom vaker dan regulier te controleren vallen onder de verhoogde zorgplicht. Dit betreft bomen waarbij er een verhoogde kans op schade te verwachten is. Bijvoorbeeld de kans dat er een dode tak op een auto valt langs een ontsluitingsweg is groter dan dat dit gebeurt op een bospad. Of een boom waarnaast gegraven is om welke reden dan ook, daarbij is de kans op windworp of verminderde groei (en dus vorming dood hout) verhoogd.

Onderzoeksplicht

Indien er een gebrek wordt geconstateerd aan een boom waarvan visueel niet de ernst vastgesteld kan worden, dan heeft de boomeigenaar de plicht dit verder te onderzoeken. Ervaren boomtechnisch onderzoekers zijn in staat door middel van onderzoeksapparatuur een inschatting te maken van het veiligheidsrisico.

We hanteren per niveau de volgende uitgangspunten

Reguliere zorgplicht: deze bomen inspecteren we iedere 3 jaar volgens de VTA methode (Visual Tree Assessment) ook wel de visuele boomveiligheidscontrole genoemd. De resultaten slaan we op in ons beheersysteem.

Verhoogde zorgplicht: Deze bomen bekijken we elk jaar. De resultaten slaan we op in ons beheersysteem.

Onderzoeksplicht: deze bomen worden nader onderzocht. Hierbij wordt het gebrek weg genomen als dat mogelijk is door snoei, hulpmiddelen zoals een boomanker of in het uiterste geval door het kappen van de boom. De maatregelen zijn allemaal gericht op het wegnemen van het veiligheidsrisico.

Om efficiënt te werken zorgen we dat we bij de controles niet alleen kijken naar de veiligheid maar we registreren ook direct de onderhoudstoestand. De controles vinden gedurende de zomer plaats, maatregelen die moeten worden uitgevoerd kunnen op basis van de bevindingen in de winter worden ingepland.

Eindbeeld

Een boom wordt geplant met een bepaald eindbeeld voor ogen. Het eindbeeld wordt bepaald door de groeiplaats en de soort. Een boom langs een weg mag het verkeer niet belemmeren, een boom in een bos perceel kan vrijuit groeien. Bij een linde ontstaat een andere vorm dan bij een eik. Hierdoor is de takvrije stam anders dan bij een eik.

Voor de openbare ruimte worden de volgende normen aangehouden. Wettelijk moet er onder bomen langs een fietspad tot 2,5 meter vrije ruimte zijn. Lang een weg is dat 4,50 meter.

In de praktijk zijn er nog meer situaties te onderscheiden. Daarom hanteren we de volgende normen:

Omgevingstype	Takvrije ruimte
(Hoofd)ontsluitingswegen	4,60 meter
Overige verharde wegen	4,20 meter
Onverharde wegen	4,20 meter
Fietspaden (strooiroutes)	4,20 meter
Fiets-, wandel-, ruiterroutes	3 meter

Snoeien

In een natuurlijke situatie is het niet nodig een boom te snoeien. De boom kan zelf bepalen welke takken hij afstoot. Dit wordt voornamelijk gestuurd door het rendement dat de boom kan halen uit het blad aan de betreffende tak. Door middel van fotosynthese (het proces waarbij lichtenergie wordt gebruikt om koolstofdioxide om te zetten in koolhydraten, zoals glucose) zorgt de boom voor energie om te groeien en in leven te blijven. Voldoet een tak niet aan die behoefte dan zal de boom die afstoten.

Maar in onze leefomgeving is er vaak geen ruimte voor het natuurlijke proces en grijpen we in. Hiermee kunnen we toch genieten van de voordelen van bomen zonder dat ze ons belemmeren.

Vanaf de aanplant beginnen we al met het zogenaamde opkronen van bomen langs wegen. Hiermee bereiken we op termijn een takvrije hoogte die volstaat voor het type weg. In volwassen stadium zullen we snoeien in de kroon als er bijvoorbeeld een dubbele top ontstaat of een slecht aangehechte tak. Dit snoeien heeft effect op de boom. Die zal zich moeten herstellen en de wond die ontstaat moeten overgroeien. Daarom is het van belang om het snoeiwerk op tijd uit te voeren. Takken dikker dan 10 centimeter die worden afgezaagd zorgen voor een wond die maar moeilijk is te overgroeien. De boom moet daar zijn energie in steken en kan dat dus niet doen in groeien of wortelontwikkeling. Het is dus van belang om geen snoeiachterstand op te lopen. Dit kost meer werk en resulteert in een boom met een verminderde weerstand en dus een verhoogd risico.

Snoeien gaat in de jeugdfase met een redelijk vaste frequentie, 1x per jaar of 1x per 2 jaar. In de volwassen fase wordt er gesnoeid op het moment dat dat nodig is. Dat gebeurt dus als er probleemtakken dreigen te ontstaan. Het registreren van problemen en het daarmee plannen van de werkzaamheden gebeurt in het boombeheersysteem.

Na een snoeibeurt is de boom weer veilig voor zijn omgeving en is de doorgang gegarandeerd.

Werken bij bomen

Voorwaarden voor het werken bij bomen worden omschreven in bestekken en in de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur, deze verordening wordt bij het verlenen van vergunningen voor het aanbrengen van kabels en leidingen van toepassing verklaard.

Schade die desondanks tijdens het uitvoeren van werken ontstaat aan bomen, ondergronds of bovengronds zullen altijd afgehandeld worden met de opdrachtgever van de werkzaamheden.

Nazorg

Het onderhoud van bomen is al omschreven. Wel geven we veel aandacht aan de nazorg na planten. Watergeven kan een specifieke aanpak vragen. We laten ons daarin onder andere adviseren door de kwekers. Hierbij wordt advies gegeven over de hoeveelheid water, hoe te monitoren en het moment van water geven. Met name bij het planten van bomen is het van belang goed te werk te gaan.

Het aanbrengen van gietranden is een techniek die we toepassen om water goed bij de kluit te brengen. Het loop hierdoor niet weg in de omgeving.

HOOFDSTUK 12 ZIEKTEN EN PLAGEN

Helaas worden we ook bij bomen regelmatig geconfronteerd met ziektes en of plagen. Dit kan onder andere leiden tot gevaarlijke situaties, gezondheidsproblemen en onrust bij bewoners.

Er zijn ziektes die blijven, andere verdwijnen. We moeten rekening houden met steeds nieuwe ziektes en plagen. Het veranderende klimaat zorgt voor andere omstandigheden en dus nieuwe kansen voor tot nu toe voor ons onbekende ziektes. Op dit moment zijn een aantal ziektes bekend en ook binnen ons bomenbestand aangetroffen. In deze paragraaf geven we aan hoe we hier mee omgaan.

Iepenziekte

Deze ziekte wordt veroorzaakt door een schimmel die wordt verspreid door de iepenspintkever. De kever brengt sporen van de schimmel in de boom. Die reageert hierop door besmette houtvaten af te sluiten. Gevolg is dat er geen transport meer mogelijk is naar de takken en bladeren, die sterven daardoor af. De hele boom zal door dit proces afsterven. Een zieke iep is aantrekkelijk voor de iepenspintkever en wordt een bron van schimmels en kevers. Andere bomen kunnen hierdoor snel besmet raken. De schimmel kan zich ook via de wortels verspreiden.

Aanpak

Zieke iepen halen we zo snel mogelijk weg. Ongeschild iepenhout vervoeren is verboden en het opslaan van het hout is niet aan te raden. We planten regelmatig iepen aan waarvan bekend is dat ze resistent zijn. Ook bestaande iepen zijn niet altijd gevoelig voor de ziekte. Preventief verwijderen is dan ook niet aan de orde.

Essentaksterfte

Essentaksterfte, veroorzaakt door de schimmel *Hymenoscyphus fraxineus*, is een relatief nieuwe boomziekte die vanaf medio jaren '90 in Oost-Europa en vanaf ongeveer 2010 ook in Nederland in toenemende mate leidt tot sterfte van essen (*Fraxinus*). De gewone es (*Fraxinus excelsior*), een veelgebruikte en daarmee belangrijke laan- en straatboomsoort in Nederland, zowel in het buitengebied als in de stad, blijkt zeer gevoelig voor essentaksterfte.

Ook op Walcheren is de ziekte al veel aangetroffen in de essen. Staatsbosbeheer is op grote schaal preventief essen aan het rooien op plekken die een risico kunnen geven voor bezoekers.

De schimmel zorgt in eerste instantie voor het afsterven van het blad, later ook van twijgen en hele takken. De boom zal uiteindelijk dood gaan.

bestrijding

Bestrijden lijkt nog niet mogelijk. Constateren we de ziekte dan wordt de es gerooid. Preventief rooien is in ons geval niet nodig. We hebben de mogelijkheid de ziekte op tijd te herkennen en dan maatregelen te nemen. Wel moeten we goed nadenken over vervangende soorten. Voorbeeld is het Mauritsbolwerk in Veere. Hier staat een monumentale essenbeplanting op de wal. Als die in zijn geheel ziek wordt is dat voor die plek een aderlating. In de komende zomers inspecteren we de essen regelmatig. Zodra duidelijk is dat de ziekte inderdaad is ingetreden dan zijn we genooddaakt in te grijpen en de bomen te vervangen. De es maakt in Veere een groot deel uit van het bomen bestand we hebben het over ca. 15% van alle bomen, dat zijn ca. 1800 bomen. Preventief vervangen zou dus een grote operatie zijn. Ook is niet duidelijk of alle bomen de ziekte krijgen, gevolg is dan dus dat er ook bomen verdwijnen die niet ziek worden. Hierom wordt dus gerooid op het moment dat de ziekte geconstateerd is. Wel is het van belang om rekening te houden met extra kosten voor het verwijderen van de zieke bomen en de inkoop van nieuwe bomen.

risico

De ziekte kan op een gegeven moment zo veel impact hebben dat we de essen grotendeels moeten verwijderen.

Met het verwijderen van 1800 bomen zal rekening gehouden moeten worden met een kostenpost van ongeveer 135.000 euro , voor het aanplanten van nieuwe bomen zal nog eens 150.000 euro nodig zijn. Dit is nu nog niet aan de orde en met goed beheer kan dit geleidelijk worden aangepakt. Maar we moeten wel rekening houden met een negatief scenario.

Eikenprocessierups

Als de eikenprocessierups zich laat zien is dat vanaf half april tot half mei. Op de plekken waar de rups erg actief is vormen ze bolvormige nesten aan de onderzijde van de takken of op de stam.

De rupsen zijn in staat de boom helemaal kaal te vreten. De eikenprocessierups vormt een probleem voor de volksgezondheid omdat de brandharen bij mens en dier heftige huidirritaties en allergie kunnen veroorzaken. De brandharen vormen een probleem voor de volksgezondheid omdat ze bij mensen voor heftige huidirritaties zorgen.

bestrijding

In de gemeente Veere komt de eikenprocessierups weinig of niet voor. Actief bestrijden doen we dan ook niet.

Kastanjabloedingsziekte

De kastanjabloedingsziekte wordt veroorzaakt door een bacterie die de bast infecteert. Hierdoor verschijnen kleine roodbruine vlekken op de bast waaruit vloeistof kan druppelen. Deze vloeistof verspreidt zich over stam en takken en geeft zwarte vlekken. Het bastweefsel wordt aangetast waardoor scheuren in de bast ontstaan. De boom probeert de ontstane wonden te overgroeien.

mogelijke gevolgen

Bij zwaar aangetaste bomen valt de conditie sterk terug en deze zullen uiteindelijk afsterven. Verzwakte exemplaren worden vaak door honingzwam, fluweelpootje of oesterzwam geïnfecteerd. Kastanjabomen met een goede conditie hoeven niet dood te gaan aan een infectie en kunnen soms ook beter worden. Kastanjes met een goede conditie kunnen herstellen van de infectie.

bestrijding

Bestrijding van de ziekte is erg gecompliceerd. Er wordt inmiddels geëxperimenteerd met een recent ontwikkelde warmtebehandeling, waardoor de bacterie afsterft.

We zien dat de impact in de gemeente beperkt is. Actieve bestrijding doen we dan ook niet.

Wanneer een boom ernstig is aangetast gaan we over tot rooien.

Kastanjemineermot

De eieren van de kastanjemineermot worden door de vlinder op het blad gelegd. Na enkele weken komen deze uit. De larven vreten het bladmoes op waardoor de kenmerkende mijnen in het blad ontstaan. De mijnen zijn bruin verdorde vlekken in het blad, doordat er meerdere mijnen in een blad zitten verkleurt het gehele blad en valt af.

mogelijke gevolgen

De aantasting begint vanaf juni aan de onderzijde van de kroon. De vlinder kan meerdere keren per jaar eitjes leggen waardoor de aantasting zich uiteindelijk over de gehele kroon verspreidt. Bij een zware aantasting kan de paardenkastanje zijn blad al in de zomer kwijt raken. Wanneer een paardenkastanje jaar na jaar zwaar wordt aangetast treedt verzwakking op.

bestrijding

In de gemeente Veere komt de mineermot voor. In de strijd tegen de kastanjemineermot, maken we gebruik van een feromoonval. Dit is een biologische vorm van bestrijden. Feromonen zijn signaalstoffen die tussen individuen van eenzelfde soort uitgewisseld worden en die hun gedragingen beïnvloeden. Er bestaat een uitgebreid gamma aan feromootypes. Zo zijn er b.v. seksferomonen die vlindermannetjes over grote afstand tot bij de vrouwtjes lokken. Van die eigenschap kan men gebruik

maken om plaaginsecten in de val te lokken. Investerings hiervoor zijn zeer beperkt.

Massaria

Bij Platanen komt Massaria voor. Massaria is een schimmelziekte die takken aantast. Op de bovenzijde van de tak ontstaan scheuren en een (rossige) verkleuring. Tevens laat de besmette tak het blad (voor een deel) vallen. De aantasting bevindt zich hoofdzakelijk ter hoogte van de takaanhechting.

mogelijke gevolgen

Door de aantasting van het hout kan uiteindelijk takbreuk ontstaan. De aantasting is vrijwel niet zichtbaar vanaf de grond en er moet met behulp van een hoogwerker of klimmend geïnspecteerd te worden.

bestrijding

Massaria is niet te bestrijden. Aangetaste takken moeten verwijderd worden voordat ze afbreken. De schimmel verspreidt zich door sporen via de lucht, via vogels maar ook via snoeigereedschap.

Luizen

De aanwezigheid van veel bladluis kan wijzen op een slechte weerstand van een boom. Vooral lindes en esdoorns zijn hier gevoelig voor.

Bladluizen voeden zich met suikerhoudende sappen uit de bladeren. Het teveel aan suiker heeft de luis niet nodig en wordt uitgescheiden. Dit wordt honingdauw genoemd. Dit leidt tot klachten die meestal gaan over de honingdauw die op auto's, trottoir of meubilair valt. Door de honingdauw ontstaat er een plakkerig laagje. Daarnaast groeit er op de honingdauw een roetdauwschimmel waardoor onder andere de bladeren zwart worden. Om de overlast tegen te gaan kunnen de luizen bestreden worden.

bestrijding

Op enkele locaties worden luizen in Lindes bestreden met lieveheersbeestjes.

Ook is er binnen de gemeente ervaring met het 'ploffen' van de bodem, hierbij wordt de bodem los gemaakt door het inbrengen van hoge druk (ca. 2 bar). Hierbij ontstaat er voor de boom weer ruimte voor wortels, dit verlaagd de stress bij de boom. Dit is geen goedkope oplossing, er moet gedacht worden aan circa 300 euro per boom. Toch zetten we deze maatregel soms in om klachten weg te nemen of te voorkomen.

Overige schimmels en aantastingen

Over schimmels en aantastingen in bomen zijn dikke boeken geschreven. Dit komt door de grote variatie die er is. Wel zijn er heel specifieke aandoeningen per soort te noemen. Hierdoor en door de uiterlijke kenmerken is een aantasting te determineren. Dit vergt wel kennis van de medewerkers buiten. Op tijd signaleren is belangrijk. Hoe vroeger een aantasting kan worden vastgesteld hoe beter de gevolgen kunnen worden ingeschat. Bij een te late constatering kan de boom in eens omvallen en volledig verrot zijn in de kern. De boomveiligheidscontrole die regelmatig wordt uitgevoerd moet gebreken op tijd aan de orde brengen. De mensen die die controles uitvoeren worden regelmatig geschoold. Wanneer de aantasting door de eigen medewerker niet kan worden bepaald wordt een

externe deskundige ingehuurd. Deze kan de aantasting beoordelen en de nodige maatregelen omschrijven.

HOOFDSTUK 13 COMMUNICATIE OVER BEHEER & ONDERHOUD

Burgers zijn betrokken bij wat er in hun straat of buurt gebeurt. Het rooien of snoeien van bomen valt op. Snoeien roept niet vaak vragen op. Het gaat om het standaard onderhoud wat hoort bij de zorgplicht die we als gemeente hebben. De bomen moeten veilig zijn. Communicatie vindt bij het standaard onderhoud daarom niet plaats. Dit doen we alleen om verkeerstechnische redenen, als bijvoorbeeld de straat moet worden afgesloten.

Soms is rooien noodzakelijk. Gebeurt dat op grotere schaal dan informeren we de bewoners door middel van een brief. Hierin lichten we de kap toe en geven we aan wat er eventueel voor terug komt. Grootschalig wil zeggen het rooien van een hele laan of een groep bomen, of het knotten of kandelaren van bomen.

Door vooraf te communiceren nemen we al veel vragen weg. Omdat we ons zelf verplichten tot het publiceren van onze te kappen bomen geven we de burger inzicht in ons werk en kan er gereageerd worden. We bekijken dan de bezwaren en zo mogelijk kunnen we dan nuance aanbrengen.

De publicatie van de te kappen bomen van de gemeente Veere zal altijd 4 weken voor de kap plaats vinden. Publicatie zal gedaan worden op een specifiek deel van de website van de gemeente Veere.

HOOFDSTUK 14 SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

Het belang van bomen en groen in het algemeen wordt steeds beter aangetoond. De noodzaak van aanplant en bescherming van groen krijgt veel aandacht. Kappen moet geen gewoonte zijn maar een maatregel die we doordacht nemen. Wanneer we overgaan tot het kappen van een boom moeten we dit goed kunnen uitleggen. In dit beleidsplan is uitgelegd wanneer we dat wel of niet doen. Om tot een goede afweging te komen is het van belang dat dit beleidsplan algemeen gedeeld en onderschreven wordt.

We willen bomen beschermen en de regeldruk verlagen daarom stellen we een lijst op met de waardevolle bomen binnen de bebouwde kom.

De criteria voor de waardevolle bomen worden door de Raad vastgesteld. Het college van B&W stelt daarmee de lijst waardevolle bomen op. Deze lijst wordt gekoppeld aan de aangepaste bomenverordening. Als gemeente publiceren we onze te kappen bomen, ook voor de bomen die niet op de waardevolle bomen lijst staan. Dit doen we om transparant te zijn.

We houden het bomen bestand gezond door inzet van eigen deskundig personeel. Hiermee voorkomen we schade en letsel. Door de boomveiligheidscontroles op een beter niveau te brengen en digitaal te registreren gaan we hier meer grip op krijgen.

Om niet voor verrassingen te komen staan doen we in het komende jaar een onderzoek naar de staat van de essen. Hiermee bepalen we of en wanneer we moeten ingrijpen. Daardoor hebben we een betere grip op de financiële en landschappelijke consequenties van de essentaksterfte.

We planten waar dat mogelijk is bomen aan en gebruiken hiervoor de analyse die gedaan is naar de beschikbare ruimte.

Te nemen besluiten naar aanleiding van dit beleidsplan zijn:

- We stellen het bomenbeleid vast;
- We zetten een nieuw vergunningstelsel op;
- Hiervoor maken we een inventarisatie van waardevolle bomen, de criteria hiervoor worden vastgesteld door de Raad;
- Het college van Burgemeester en Wethouders stelt de lijst met waardevolle bomen vast;
- Er is mogelijkheid voor bezwaar, na de bezwaren termijn is de lijst definitief.